

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2960

Vragen van het lid **Van Houwelingen** (FvD) aan de Minister van Defensie over het artikel «*De denktank van Rob de Wijk heeft een heldere visie op de wereld, maar is er ook transparantie in eigen huis?*» (ingezonden 30 mei 2023).

Antwoord van Minister **Ollongren** (Defensie) (ontvangen 20 juni 2023).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «*De denktank van Rob de Wijk heeft een heldere visie op de wereld, maar is er ook transparantie in eigen huis?*»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kan de Kamer een overzicht ontvangen (inclusief de bijbehorende aanbestedingsdossiers) van alle opdrachten die sinds 2020 vanuit Defensie (inclusief de krijgsmachtonderdelen) zijn verstrekt aan HCSS? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Ja.

Er kunnen drie soorten opdracht aan HCSS onderscheiden worden: 1) onderzoeksopdrachten binnen raamovereenkomst PROGRESS, 2) onderzoeksopdrachten door verschillende Defensieonderdelen buiten PROGRESS en 3) overige opdrachten.

- 1) Onderzoeksopdrachten die binnen raamovereenkomst PROGRESS sinds 2020 zijn uitgezet staan in tabel A in de bijlage. PROGRESS is het gezamenlijk programma van Defensie en het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) waarin strategische beleidsondersteunende onderzoeksopdrachten uitgevoerd worden door het consortium van denktanks HCSS en Clingendael. De huidige raamovereenkomst loopt van 2020–2023. Dit is een vervolg op het eerdere programma (2017–2019) waarvoor een openbare Europese aanbesteding is geweest, gewonnen door het consortium van Clingendael en HCSS. Het Programma van Eisen en de raamovereenkomst van het huidige programma staan op open.over-

¹ de Volkskrant, 27 mei 2023, «*De denktank van Rob de Wijk heeft een heldere visie op de wereld, maar is er ook transparantie in eigen huis?*»

heid.nl, deze zijn in een recent Woo-besluit deels openbaar gemaakt (BS2023015382).

- 2) In tabel B in de bijlage staan onderzoeksopdrachten die door verschillende Defensieonderdelen zijn uitgezet bij HCSS sinds 2020. Deze onderzoeken passen oftewel qua scope (beleidsondersteunend, strategisch t.o.v. militair-specifiek) of financiële ruimte niet binnen PROGRESS. Deze onderzoeksopdrachten vallen onder de Onderzoek & Ontwikkeling, militair-specifiek en/of rubriceringsregels van de Aanbestedingswet 2012 of de Aanbestedingswet op Defensie- en Veiligheidsgebied. De onderliggende offertes en contracten kunnen niet worden gedeeld omdat daar of bedrijfsvertrouwelijke- of commercieel vertrouwelijke gegevens in staan.
- 3) Naast onderzoeksopdrachten worden er opdrachten aan HCSS uitgezet die betrekking hebben op bijdragen aan opleidingen, symposia, klankbordgroepen en/of samenwerking met de Nederlandse Defensie Academie. Hier is in totaal in 2020 EUR 71k, in 2021 EUR 28k, in 2022 EUR 18k en in 2023 (tot en met mei) EUR 8k aan besteed.

Vraag 3

Hoeveel ambtenaren van Defensie zijn op dit moment gedetacheerd bij HCSS?

Antwoord 3

Op dit moment (juni 2023) is er één Defensiemedewerker gedetacheerd bij HCSS.

Bijlagen:**Tabel A: Overzicht onderzoek binnen PROGRESS**

2020	
WP1	EU/NL Connectivity
	Toekomst van het multilateralisme
	Omgaan met China
WP2	Legale migratie
	Buitenlandbeleid Rusland
	Turkije als draaischijf
	Effectiever NLD en EU buitenlandbeleid: MENA
	Effectiever NLD en EU buitenlandbeleid: OP/WB
WP3	Staat van Unie
	Institutionele hervormingsagenda
	Geopolitieke aspiraties Commissie
WP4	Europese Strategische Autonomie
	Vernieuwing Wapenbeheersing – Arctische veiligheid
	Grijze zones van conflicten
	Flow Security
	Gevolgen COVID-19 voor de EU
WP5	Global Security Pulse – Strategic Alerts
	Power and Influence
	Cooperation in multi-order
	Netherlands and the World
	Strategic Monitor 2020–2021
	Strategic Monitor 2019–2020
	COVID-19 and Geopolitics
2021	
WP1	Digitale connectiviteit in FOIP en in de Europese achtertuin: handelingsperspectieven NL
	Toekomst van het multilateralisme
	Verbeterde effectiviteit van het Europese buitenlandbeleid
WP2	Turkije in de MENA-regio en de Kaukasus vis-a-vis andere regionale spelers
	Gevolgen van integratie Belarus en Rusland tot Unistaat voor de EU en NAVO

	De EU als bevorderaar van democratie of «stabilitocracy» in de Westelijke Balkan?
	De toekomst(en) van Rusland en Europese invloed
WP3	Divergentie tussen de lidstaten
	Geopolitiek en de strategische autonomie van de EU
	Vertrouwen tussen de lidstaten en EU instituties
	(Online) State of the Union conferentie
WP4	Strategisch Kompas
	Inroepen EU bijstands- en solidariteitsclausules
	Countermeasures and norms in hybrid conflict
	Chinese veiligheids- en defensiecapaciteiten
WP5	Strategic Alerts
	Klimaatverandering en veiligheid
	Innovatiemercentilisme
	Non-proliferatie en wapenbeheersing
	Inlichtingen- en veiligheidssamenwerking
	Defensiematerieelsamenwerking
	Strategische Monitor
2022	
WP1	Afrika project
	Multilateralism: EU Contributions to Maritime Security
	India: a like-minded ally or a country with shared interests?
WP2	Kwetsbaarheden van Moldavië
	De EU als geopolitieke actor m.b.t. de Kaukasus
	Gulliver's strings: How to reconnect Russia to Europe
	Naar oplossingen voor het conflict in Libië
WP3	Open strategische autonomie
	Het nieuwe MFK en herstelfonds
	Economische convergentie
	Online State of the Union conferentie
WP4	EU defensie capaciteitenopbouw – specialisatie
	EU Strategisch Kompas – doorvertaling en uitvoering
	Impact en effectiviteit van responses tegen hybride dreigingen

	Arms control
WP5	Dataverwerving en surveys
	Toekomstige militaire interventies
	Klimaatverandering en veiligheid
	Early Warning Sub-Sahara Afrika
	Kritieke grondstoffen
	Opkomende/ontwrichtende technologieën
	Jaarrapport
2023	
WP1	Hoe kan Nederland, Global Gateway en digitalisering
	Strategische aanvoerketens en kritische grondstoffen als geopolitiek middel
	Guarding the Maritime Commons: Europe in the Indo-Pacific
WP2	Rusland in de Balkan
	Weerbaarheid op het gebied van cyber en desinformatie
	Oekraïne en de wederopbouw
WP3	Open strategische autonomie en de EU Green Deal Industrial Plan
	Open strategische autonomie en defensiesamenwerking
WP4	Politiek-militaire denkgroep: duiding oorlog in Oekraïne
	De Zeitenwende en de Duits-Nederlandse defensiesamenwerking
	De gevolgen van de oorlog in Oekraïne voor het EU veiligheid- en defensiebeleid
	Hybride dreigingen en responses: van principes naar praktijk
WP5	Strategische monitor

Aanvullende onderzoeksopdrachten binnen raamovereenkomst PROGRESS

Strategic Foresight & Direction (2020 (EUR 91k), 2021 (EUR 9k), 2022 (EUR 48k))

Oekraïne-crisis (2022 (EUR 50k))

Hybride aspecten Oekraïne-crisis (2022 (EUR 19k))

Onderzoek naar inrichtingsprincipe 2 (2022 (EUR 26k))¹

EU-NAVO Hybride Dreiging (2022 (EUR 49k))

Toekomst Joint Expeditionary Force (2023 (EUR 61k))

¹ Let op: Dit zijn onderzoeken die via PROGRESS bij HCSS, Clingendael of beide instituten zijn uitgezet. WP = Werkpakket. Dit onderzoek is deels buiten PROGRESS gefinancierd, zie Tabel B.

Tabel B: Overzicht onderzoeksopdrachten HCSS buiten PROGRESS

Titel	DO; jaartal (kosten ¹)
Algemene onderzoeksopdracht Landmacht, deelstudies tot dusver over onderwerpen: • Conventionele afschrikking Rusland • Lessen uit het landgevecht oorlog Oekraïne	Landmacht; 2022–2024 (EUR 300k)
Strategische kennisbehoefte Commando Zeestrijdkrachten	Marine; 2022–2024 (EUR 206k)
Een flexibele organisatie voor flexibel optreden: Onderzoek naar inrichtingsprincipe 2	DGB; 2022 (EUR 61k)
De toekomstige nationale inzet van de krijgsmacht (Hoofdtak 3)	DGB; 2022 (EUR 37k)
Kennisplatformfunctie Gedragsbeïnvloeding in de Militaire Context	Landmacht; 2021–2023 (EUR 427k)
Onderzoeksopdracht Integrated Air and Missile Defence	Luchtmacht, Landmacht, Marine; 2021 (EUR 133k)
High value of the North Sea	Marine; 2021 (EUR 107k)
Onderzoeksondersteuning t.b.v. Visievorming NLD SOCOM	SOCOM; 2020–2022 (EUR 140k)
Algemene onderzoeksopdracht Doorontwikkeling Landmacht, over onderwerpen: • Cybercapaciteit landmacht • Hybride dreiging/oorlog	Landmacht; 2020–2021 (EUR 100k)
Suppletie op studie Ruimte voor Vernieuwing: Capaciteitenontwikkeling van de 5e Generatie Luchtmacht (2018–2020)	Luchtmacht; 2020 (EUR 17k)
Ondersteuning Vervanging Onderzeeboten	COMMIT; 2020 (EUR 41k)
Evaluatie European-Led Mission Awareness Strait of Hormuz (EMASoH)	Defensiestaf; 2020 (EUR 99k)
Onderzoek Kansrijke Integratie Mens-Technologie Binnen Defensie	DGB; 2020 (EUR 125k)
Actualiseren kennistaxonomie	DGB; 2020 (EUR 21k)
Onderzoeksopdracht Concept Development & Experimentation (CD&E) Manoeuvreren in het Menselijke Terrein	Landmacht; 2019–2021 (EUR 360k)
Kennisplatformfunctie Context van Onbemande Systemen	Landmacht; 2019–2021 (EUR 400k)
Onderzoeksondersteuning Doorontwikkeling Landmacht	Landmacht; 2019–2020 (EUR 100k)

¹ Noot: COMMIT = Commando Materieel- en IT; DGB = Directoraat-Generaal Beleid; SOCOM = Special Operations Command; Kosten zijn geëxtraheerd in de vorm van bestellingen, excl. BTW, en zijn naar de toekomst toe indicatief; HCSS is eindverantwoordelijk voor al deze onderzoeksopdrachten maar kan ook andere partijen inschakelen om samen mee te werken.